

DRAMATURGI ROMÂNI CONTEMPORANI

de la

A la Z

de ADRIANA POPESCU

George Genoiu

I. Dramaturg, critic teatral, poet.

S-a născut la 31 august 1933 la Armășești, județul Ialomița. Urmează școala elementară în comuna natală, apoi studiile liceale la Ploiești, la liceul „I. L. Caragiale”. În 1962 absolvă Facultatea de teatologie a Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale”.

Debutează în literatură în 1955 cu versuri în revista „Tînărul scriitor”.

Debutul în dramaturgie are loc în 1968, cu piesa *Umbrelă pentru singurătate*, publicată în revista „Ateneu”, nr. 10/1968. În anii următori publică piese în revistele „Cronica”, „Convorbiri literare” și „Tribuna”, majoritatea lor fiind jucate pe scenele teatrelor, la radio și la televiziune. O parte dintre piesele sale sînt reunite în cele două volume de teatru apărute în 1983 (*Însoțitorul nevăzut*) și 1986 (*Doi pentru un tango*), iar scrierile teoretice și critica teatrală au fost reunite în volumul *Teatrul de toate zilele* (1980).

Debutul pe scenă are loc în 1973 cu piesa *Trecere prin veranda verde*. În 1979 a fost distins cu Premiul criticii pentru activitatea de cronicar teatral, iar în 1983 obține Premiul de dramaturgie al Uniunii Scriitorilor. Din 1982 este redactor-șef al revistei „Ateneu”.

II. LUCRĂRI DRAMATICE REPREZENTATE

1973, 26 iunie — *TRECERE PRIN VERANDA VERDE*, piesă în două părți, Teatrul Dramatic Bacovia din Bacău. Regia : Ion Olteanu. Scenografia : Ștefan Georgescu. Cu : Măsu Rozeanu, Cecilia Teodoru, Gheorghe Șerbina, Doina Jacob, Mircea Belu, Sanda Ghiculescu, Sică Stănescu.

„Prin veranda verde, loc de răgaz și meditație, trimitere cu interes metaforic a autorului către un punct în

care oamenii se întîlesc, se cunosc mai bine, se scrutează, se judecă, se înțeleg, prin veranda verde, așadar, nu se poate trece pe neobservate. Aici urmează să se limpezească taine, să iasă la lumină adevăruri nebanuite. (...) Nu se întîmplă o vreme mai nimic, acțiunea se consumă molcom, în mici deprinderi cotidiene dar dinăuntru fiecareia străbate o tensiune stingaci ascunsă, toți înțeleg că momentul adevărului se apropie, că descătușarea va veni odată cu acest moment, că tot ce înseamnă neîmplinire, oboseală, resemnare, dezamăgire și amărăciune, va căpăta o explicație. Momentul se consumă cu o violență neobișnuită și produce o reazărare pe sîrșitul firesc a tuturor destinelor.” (Virgil Munteanu — „Teatrul”, 7/1973)

„Judecînd după această piesă — și după altele, publicate prin reviste — autorul e interesat de descoperirea miezului tragic din evenimente diurne, pornind de la gîndul, fertil, care e al unei întregi dramaturgii moderne (de la Ibsen la Miller), că sub coaja existențelor banale e un simbul fierbinte, biografiile nespectaculoase putînd conține și ele mistere patetice, puternic revelatoare. Trecere prin veranda verde propune cîteva atari biografii — familii destrămate, solitari enigmatice, cupluri măcinate de complexe, prietenii patriarhale, dar, treptat, intersecțiile lor configurează o taină apăsătoare și ambianța devine dramatică. Deznodămîntul evocă brusc, violent, una din dureroasele traume psihice provocate de război, aruncînd parcă o nouă lumină asupra a ceea ce văzusem și auzisem pînă atunci. În această lumină, însăși tema secundară, tratată obișnuit, a responsabilităților părinților față de felul cum cresc copii, capătă o valoare artistică sporită”. (Valentin Silvestru — „România literară”, 5 iulie 1973)

Alte opinii : C. Costin — „România liberă”, 8 iulie 1973 ; Ion Cocora — „Tri-

bună", 12 iunie 1973; *Mihail Sabin* — „Ate-neu", iulie 1973; *Margareta Bărbuță* — „Scînteia", 5 octombrie 1973; *Șt. Oprea* — „Cronica", 19 octombrie 1973; *Ioan Holban* — „Cronica", martie 1985.

1975, 24 mai — *DRUMUL SPRE EVE-REST*, piesă în două părți, 9 tablouri, Teatrul „Victor Ion Popa" din Bîrlad. Regia: *Cristian Nacu*. Scenografia: *Dan Zamfirescu*. Cu: *Elena Petrican, Stefan Tivodaru, Smaranda Herford, Ligia Dumitrescu, Gheorghe Gheorghiu, Florin Predună, Valy Mihalache, Dana Tomiță, Virgil Leahu, Zefira Sirbu*.

Piesa s-a difuzat la TV în 1976, în regia Dinei Cocea.

„Piesă-portret a unei inginere, în tumultuoasă confruntare indeosebi cu problemele umane ale fabricii de textile pe care o conduce, dar și cu drame personale mai vechi, cu neliniști prezente și, bineînțeles, cu speranțe. O piesă izvorită dintr-o observație atentă asupra vieții, cu situații multe și interesante." (*Natalia Stancu* — „Scînteia", 23 martie 1976)

„În ciuda deschiderii spre parabolă, pe care o sugerează titlul noii sale piese, *Drumul spre Everest*, *George Genoiu* nu-și propune, în esență, decât să recompună scenic un reprezentativ portret contemporan... Ceea ce nu este deloc puțin. La urma urmelor, piatra de încercare a unui spectacol pe un text din dramaturgia noastră contemporană o constituie tocmai capacitatea acestuia de a da expresie scenică unor personaje capabile să ilustreze definitoriu epoca pe care o trăim". (*Al. Friduș* — „Cronica", august 1975)

Alte opinii: *Constantin Paiu* — „Ate-neu", iunie 1975; *Valeria Ducea* — „Teatrul", 7/1975; *Victor Parhon* — „Scînteia tineretului", 7 august 1975; *Ion Cocora* — „Tribuna", 21 august 1975; *Margareta Bărbuță* — „Contemporanul", 19 martie 1976; *Ileana Colomici* — „Săptămîna", 26 martie 1976; *D. Solomon* — „Drumul spre definirea omului contemporan", „Teatrul", 8/1976.

1975, 18 decembrie — *DUPĂ ECHINOX*, piesă în două părți (10 tablouri) (cunoscută și sub titlul *LOGODNĂ FĂRĂ BĂRBAT*), Teatrul „Mihai Eminescu" din Botoșani. Regia: *Eugen Traian Bordușanu*. Scenografia: *Constantin Russu*. Cu: *Tănase Cazimir, Silvia Brădescu, Doru Buzea, Despina Marcu, Elena Ligi, Teodor Brădescu, Lucreția Mandric, Constantin Măru, Jean Maldyck, Aurora Prodan, Victor Nicolae, Vlad Stănescu*.

1979, 6 octombrie — *DOI PENTRU UN TANGO*, piesă în trei acte, Teatrul Dramatic Iacovăia din Bacău. Regia: *Constantin Dinischiotu*. Scenografia: *Vasile Rotaru, Ruxandra Birsan*. Cu: *Constantin Zmeu, Constantin Constantin, Dumitru Lazăr-Fulga, Liviu Manoliu, Ligia Dumitrescu, Mircea Crețu, Gheorghe Serbina, Cătălina Murgea, Doina Deleanu, Gheorghe Gheorghiu*.

Piesa a fost difuzată și la teatrul TV.

„Dramaturgul propune... unul din personajele interesante ale dramaturgiei noastre, dacă nu chiar unul nou, pe care nu știm să-l mai fi aflat în atare ipostaziere. Este vorba de *Calistrat*, omul venit de la țară, cu o biografie sănătoasă, cu dosar curat, dar care la oraș se pune pe căpătuială, neglijin-du-și viața. O întâlnește pe *Cecilia*, femele cu copil mare, de care se atașează într-un fel ciudat, în vreme ce se străduiește să pună capăt unor relații compromițătoare. Impresionează voiața lui de a găsi o soluție pentru impasul cu care se relevă." (*Ioan Lazăr* — „România literară", 15 mai 1980)

„*George Genoiu*, în noua sa piesă, tratează cu consecvență problematica familiei, analizând mutațiile survenite în complexul proces de urbanizare. Seducția piesei provine dintr-o cauză sporadic semnalabilă în câmpul dramei originale de actualitate, și anume, impunerea personajului principal fecminin în prim-plan. Nu atât «story»-ul propriu-zis îl preocupă pe autor, cit plonjarea în sufletul negrimat al femeii, ipostaziată la două vîrste «a-prinse». Nu întîmplător, titlul piesei c o metaforă: «doi pentru un tango» desemnează cuplul". (*Marilena Mancu-Calistru* — „Tribuna", 10 ianuarie 1980)

Alte opinii: *Constantin Radu-Marin* — „Teatrul", 2/1980; *Mihail Sabin* — „Ate-neu", martie 1980.

1980, 19 iunie — *CASA NOASTRA*, piesă în două părți (8 tablouri), Teatrul „Mihai Eminescu" din Botoșani. Regia: *Gheorghe Jora*. Scenografia: *Constantin Molocea*. Cu: *Doru Buzea, Elena Ligi, Boris Perevoznic, Angela Luchian, Florița Rusu, Teodor Brădescu, Ion Plăeșanu, Silvia Brădescu, Ștefan Pană, Valerian Răcilă, Mihail Păunescu, Toma Vasile*.

Piesa s-a difuzat și la televiziune, în 1982.

„Microuniversul sondat de dramaturg este familia țărănească, asupra căreia viața modernă — tumultuoasă, acaparantă — acționează profund, cuprinzându-i temeiurile tradiționale. Conștient de ceea ce se petrece, eroul principal, bătrînul Vlad, trăiește drama fără lamentații, cu un fel de înțelepciune specific țărănească, suferind nemărturisit; doar uneori îl scapă cite o vorbă care-i trădează durerea: „Nu v-am simțit, mă, la temella casei noastre”, le spune el fiilor săi, adunați cu greu de prin lume, la înăunurarea casei noi, ridicată cu mîna lui. Efortul bătrînului de a păstra unitatea familiei și integritatea morală a copiilor, de a-i ajuta pe aceștia să descopere, în condițiile vieții moderne, valorile perene pe care să se sprijine — reprezintă însăși pledoaria dramaturgului”. (Ștefan Oprea — „Teatrul”, 7—8/1980)

„Pledînd pentru conservarea unor legături vitale ale oamenilor cu satul natal, cu familia, autorul ne convinge că rupturile nu sînt iremediabile, că tradiționalele valori materiale nu pot fi pulverizate de frenezia ritmurilor contemporane, ci dimpotrivă, ele se consolidează, capătă noi valențe”. (Ioan Neagu — „Ateneu”, aprilie 1980)

Alte opinii: Constantin Paiu — „Cronica”, 11 iulie 1980; Carol Isac — „Tribuna”, 11 decembrie 1980; Dumitru Ignat — „Clopotul” (Botoșani), 23 iunie 1982; Ecaterina Oproiu — „Contemporanul”, 23 iulie 1982; Ileana Colomțes — „Săptămîna”, 30 iulie 1982.

1984, 18 martie — **COMEDIE PROVINCIALĂ.**

Teatrul Dramatic Bacovia din Bacău. Regia: I. G. Russu. Scenografia: George Dorosenco. Cu: Constanța Zmeu, Lîgia Dumitrescu, Constantin Coșa, Romeo Bărbosu-Sava, Mihai Drăgoi, Puiu Burnea, Florin Gheuca, Fîruța Vădeanu, Marius Rogojinski.

„...o primă apropiere a lui George Genotiu de «categoria estetică a comicalului, a satirei sociale». (...) Amintitul instrument este mînuit cu destulă îndemînare, dar pe suprafețe mici, autorul pare a tatona încă domeniul, insuficient de încrezător în posibilitățile sale”. (Constantin Paiu — „Teatrul”, 3/1985)

1985, 18 iulie — **PATIMĂ ȘI TANDREȚE.**

Teatrul „Victor Ion Popa” din Birlad. Regia: Cristian Nacu. Scenografia: Bogdan Ulmu (decoruri), Adriana Raicu Petre (costume). Cu: Constantin Petrican, Ruxandra Petru, Ștefan Tivodaru, Gheorghe Doroftei, Simon Salcă, Florin Predună, Marcel Anghel, Elena Tuțulan, Marcel Brînzeiu.

„Lucrarea face apel la un subiect interesant vizînd viața de uzină, propunînd un sondaj psihologic în existența unui director dornic de progres, apropiat de semenii, exigent și neînduplecat. Ceva din raporturile sinuoase ale acestui director cu muncitorii, cu inginerii, se reține. Din păcate, Patimă și tandrețe nu are putere de convingere, rămîne exterioară realității”. (Radu Anton Roman — „România literară”, 19 septembrie 1985)

III. LUCRĂRI DRAMATICE PUBLICE

În periodice:

● **Umbrelă pentru singurătate**, „Ateneu”, nr. 10 (51), 1968

● **Disparția**, (parabolă dramatică), „Cronica”, nr. 17. 26 aprilie 1969

● **Fereastră**, piesă într-un act, „Tribuna”, 15 mai 1969

● **Faună în colivie**, piesă într-un act, „Ateneu”, 7/1970

● **Cînd la vreme de veghe**, piesă într-un act, „Tribuna”, 8 octombrie 1970

● **Strigăte în volieră**, „Tribuna”, 1 iulie 1971

● **Călătorind cu îndelungă răbdare**, piesă în 23 de intersecții, „Convorbiri literare”, 11/1971.

● **Plecarea mea vremelnică** (fragment), „Tribuna”, 19 octombrie 1972

● **Trecere prin veranda verde**, piesă în două părți (patru tablouri), București, C.C.E.S., Direcția teatrelor, 1972 (fragmente), „Ateneu”, 4/1971.

● **Două zile într-un an**, piesă în trei acte (fragmente) „Ateneu”, 6/1973 și „Cronica”, 31/1973.

În volum:

● **Însoțitorul nevăzut**, București, Editura „Cartea Românească”, 1983.

Cuprinde: **Doi pentru un tango**, piesă în trei acte; **Însoțitorul nevăzut**, piesă în două părți; **Drumul spre Everest**, piesă în două părți; **După echinox...**, piesă în două părți (10 tablouri); **Cînd la vreme de veghe**, piesă într-un act; **Umbrelă pentru singurătate**, piesă într-un act; **Strigăte în volieră**, piesă într-un act; **Fereastră**, piesă într-un act; **Patimă și tandrețe**; **Logodnicul mincinos**, dramă secretă (două părți, 10 tablouri).

● *Doi pentru un tango*, București, Editura „Eminescu”, 1986, colecția „Teatru comentat”.

Cuprinde: *Doi pentru un tango*, piesă în trei acte; *Drumul spre Everest*, piesă în două părți; *După cehinax...*, piesă în două părți (10 tablouri); *Casa noastră*, piesă în două părți (8 tablouri); *Trecere prin verandă*, piesă în două părți.

„Ultimul volum de piese de teatru semnat de George Genoiu, întrunind drame scrise în ultimii cincisprezece ani, continuă să crediteze realismul spre care a evoluat scriitorul, atras mai înainte de formulele parabolice. Din ce în ce mai interesat de realitatea imediată, în miezul căreia caută articulațiile unor fenomene sociale, George Genoiu le examinează metodic, prin intermediul unor revelatoare crize de conștiință. Moralist tolerant, cu înțelegere nuanțată a vieții, scriitorul nu conține să afirme încrederea în trăinicia valorilor umane pe care cu fervoare le descoperă în cazuistica realității cotidiene”. (Doina Modola — „Steaua”, nr. 5 (mai) 1987.

IV. OPINII CRITICE GENERALE (selectiv)

Victor Atanasiu — „Scnteia tineretului”, 6 iulie 1984; Ileana Berlogea — „Ateneu”, 11/1983; Virgil Brădățeanu — „Ateneu”, 11/1983; Val Condurache — „Convorbiri literare”, mai 1984; Romulus Diaconescu — „România literară”, 21 mai 1987; Florin Faifer — „Ateneu”, decembrie 1985; Cristian Livescu „Steaua”, ianuarie 1984; Ștefan Oprea — „România literară”, 17 aprilie 1986; Marian Popescu — „Contemporanul”, 24 iunie 1983; Eugen Simion — „România literară”, 24 noiembrie 1983.

„George Genoiu este un tradiționalist în sensul bun al cuvântului, un dramaturg legat organic de moșteniri ce vin nu numai din perioada interbelică, ci chiar dinainte, de la începuturile dramei noastre realiste cu implicații sociale și psihologice. (...)

Teatrul lui G. G. poate fi pe bună dreptate numit un „teatru de stare”, cu conflicte subterane, cu tensiuni psi-

hice izvorite din nevoia de a lua o hotărâre, de a alege un drum deosebit de cel de până atunci. Alegerea la eroii lui George Genoiu înseamnă întotdeauna afirmarea noilor valori etice proprii lumii noastre. Pentru că, în ultimă analiză, pe dramaturg îl preocupă să arate, într-o lină „radiografică”, procesul devenirii omului nou, creuzetul unde se formează și se desăvârșește prezentul”. (Ileana Berlogea „Dramaturgia lui George Genoiu, pleoară pentru înaltele valori etice ale omului de azi”, prefață la vol. „Doi pentru un tango”, București, Editura „Eminescu”, 1986, p. 5—16).

„George Genoiu nu cultivă un teatru de poante. El tinde spre un teatru de consistență. Nota lui specifică mi se pare de gâsit în sursul tonic, justificat de dispute cu slăbiciuni pe care nu le minimalizăm. Jocul comic aderă la cuvântul mustos și dezbateră bine condusă. Formula sa cu adresă comică aparține teatrului de clarificări esențiale”. (Henri Zalis — „România liberă”, 21 iunie 1983).

„E aici o umanitate în prefacere, specifică, din unghi sociologic, urbanizării rapide și industrializării masive, orășeni la întâia generație, trăind cu nostalgia satului abandonat, tineri neliniștiți, integrabili dar sovăitori, funcționari cu mentalități anacronice, înși lucizi — majoritatea, conducători de instituții, asaltați de rutină. Din această schemă sociologică, constând în confruntări între rutina și inovatori, derivă și nota de senzațional a dramaturgiei lui George Genoiu, complicată și de biografiile îndeobște spectaculoase. De predilecție, lumea lui e alcătuită din «cazuri», adică din înși având o viață furtunoasă, care și-au abandonat familiile, au copii din flori, au suferit accidente, pedepse ori maladii; dramaturgul izolează, mai peste tot, momentul revelațiilor și al deznădămintului, ceea ce sporește considerabil trăsătura etică a teatrului său. (...) accentul social, care e decisiv, întărește valabilitatea lor (a pieselor — n.n.) estetică și le extrage în chip fericit din schematicism”. (Artur Silvestri — „Teatrul”, 6/1983).